

DYSLEXIEBELEID

Winkler Prins 2019

Actualisatie van versie d.d. 01-09-2016

Versie d.d. 15-03-2019

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Wat is dyslexie.....	3
3.	Dyslexiescreening en –onderzoek.....	3
4.	Ondersteuning en faciliteiten	4
4.1	Ondersteuning	4
4.2	Mogelijke faciliteiten voor dyslectische leerlingen	4
4.3	Wie heeft recht op een faciliteitenkaart	4
4.4	Faciliteiten ten aanzien van het Centraal Examen	4
5.	Rol van de leerling, ouders en school	5
6.	Rollen en taken binnen de school	6
7.	Berekenen van fouten bij dyslectische leerlingen	7
8.	Ontheffing van het volgen van vakken als gevolg van dyslexie	8
9.	Tot slot	8

1. Inleiding

Winkler Prins staat voor uitdagend en passend onderwijs en een resultaat- en kwaliteitsgerichte aanpak. Op basis van de zorgplicht van de school en de *wet gelijke behandeling op grond van handicap en chronische ziekte* is de school verplicht om binnen redelijke grenzen belemmeringen weg te nemen die de leerling met een handicap of chronische ziekte door zijn beperking ondervindt, in onderwijs, toetsing en examinering.

Bij onderwijs en schoolexamens weegt de school af op welke wijze – met inachtneming van de doelen van het onderwijs en het examen – de belemmeringen weggenomen kunnen worden.

2. Wat is dyslexie

'Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau' (*Stichting Dyslexie Nederland, 2008, p.11*). Er is sprake van 'hardnekkige problemen', als het niveau van lezen en spellen, gemeten volgens criteria van snelheid en nauwkeurigheid, aantoonbaar achterligt op het gewenste niveau én deskundige hulp niet, of in onvoldoende mate, de gewenste verbeteringen oplevert. Dyslexie is blijvend, bij dyslexie is er sprake van een neurobiologische stoornis. De precieze oorzaak van deze stoornis is nog niet duidelijk, wel staat vast dat bij dyslexie genetische factoren een rol spelen. Dyslexie heeft niet alleen gevolgen voor het leren van de talen, maar ook voor vakken waar veel lezen bij te pas komt. Voor meer informatie over dyslexie verwijzen wij naar de website <http://www.steunpuntdyslexie.nl>.

3. Dyslexiescreening en –onderzoek

Eerste signalering

De schoolcontactpersonen van de Winkler Prins krijgen, in gesprek met de groepsleerkrachten van groep 8, de leerlingen met ernstige lees- en spellingproblemen in beeld. Het leerlingvolgsysteem van de basisschool en de aanmeldingsformulieren van ouders en school geven aanvullende informatie. Wanneer een leerling de officiële diagnose dyslexie heeft, krijgt deze bij aanvang in het brugjaar een dyslexiekaart.

Screening

In het brugjaar wordt aan het begin van het schooljaar een klassikaal screeningsonderzoek gedaan door de vakdocenten Nederlands. Zo ontstaat van alle leerlingen een kwantitatief beeld van de lees- en spellingvaardigheid. Dit, in combinatie met de gegevens vanuit de dossiers, bepaalt of verder onderzoek wenselijk is.

Oriënterend dyslexieonderzoek

Wanneer na screening een aanvullend onderzoek naar dyslexie nodig is, voert de dyslexiecoach dit individuele onderzoek bij de leerling uit. Het bestaat uit verschillende gestandaardiseerde tests, een analyse van het eigen werk van de leerling en gespreksgegevens met leerling en ouders. Dit leidt tot een kwalitatief beeld van de lees- en spellingvaardigheid van de leerling. De bevindingen worden besproken met de ouders/verzorgers. Aan de hand van dit onderzoek en in overleg met de Orthopedagoog-Generalist wordt bepaald of verdere diagnostiek nodig is. In de tussentijd krijgt de leerling een voorlopige dyslexiekaart. Deze biedt dezelfde faciliteiten als de 'dyslexie faciliteitenkaart'. De mededeling wordt in Magister-logboek gezet door de dyslexiecoach.

Diagnostisch dyslexieonderzoek

In dit onderzoek, dat uitgevoerd wordt door de Orthopedagoog-Generalist van de school, wordt gekeken of aan de criteria van dyslexie wordt voldaan, welke factoren met de problemen samenhangen, welke belemmeringen de leerling ondervindt en welke begeleiding gewenst is. Wanneer de diagnose dyslexie wordt gesteld, krijgt de leerling een officiële dyslexieverklaring. Deze geeft recht op een faciliteitenkaart die door de dyslexiecoach wordt afgegeven. De deelschooldirecteur wordt door de dyslexiecoach geïnformeerd over de leerlingen die een faciliteitenkaart hebben gekregen.

Aanvullend

Het komt in het voortgezet onderwijs voor dat dyslexie bij leerlingen pas in de hogere klassen wordt vermoed. Vaak gaat het om leerlingen die met hun sterke kanten de zwakke lees- en spellingvaardigheid hebben kunnen compenseren. De dyslexiecoach van de deelschool is het aanspreekpunt. Na een screening kan alsnog een diagnostisch traject worden ingezet.

4. Ondersteuning en faciliteiten

4.1 Ondersteuning

Elke deelschool van Winkler Prins heeft een eigen dyslexiecoach. De dyslexiecoach is het aanspreekpunt voor leerlingen met dyslexie, of een vermoeden ervan, en hun ouders. De dyslexiecoach adviseert en coördineert het gebruik van faciliteiten en hulpmiddelen zoals ClaroRead-stick en de LEX-app. Voor collega's is de dyslexiecoach het aanspreekpunt met betrekking tot leerlingen met dyslexie. De dyslexiecoach neemt aan het begin van het schooljaar contact op met de leerlingen en ouders.

4.2 Mogelijke faciliteiten voor dyslectische leerlingen

Een leerling met dyslexie krijgt op Winkler Prins een faciliteitenkaart. Op deze kaart staat vermeld van welke faciliteiten de leerling gebruik kan maken. De gangbare aanpassingen voor dyslectische leerlingen zijn extra tijd, een geschikte lettergrootte en verklanking (voorlezen van teksten).

Tijdverlenging

Tijdverlenging kan in het algemeen (waar doeltreffend in relatie tot de beperking) worden toegestaan. Tijdverlenging bij toetsen verloopt over het algemeen via het principe van 20% van de toetstijd. Op Winkler Prins is hierover het volgende afgesproken:

- Tien minuten verlenging bij een toets tot en met 49 minuten.
- Vijftien minuten verlenging bij een toets van 50 tot en met 89 minuten.
- Dertig minuten verlenging bij een toets van 90 minuten of meer.

Lettergrootte

De papieren centrale examens worden sinds 2013 standaard geleverd in puntgrootte 12. Het basislettertype is Arial. Puntgrootte 12 is een adequate lettergrootte voor kandidaten met een leesbeperking. Proefwerken en schriftelijke overhoringen worden op Winkler Prins standaard in dit lettertype in puntgrootte 12 aangeboden.

Verklanking

Op grond van de deskundigenverklaring kan aan een leerling met een leesbeperking het recht op audio (voorlezen) toegekend worden. Op Winkler Prins wordt gebruik gemaakt van gesproken schoolboeken die te beluisteren zijn met de app LEX. Tevens wordt er gebruik gemaakt van de voorleessoftware ClaroRead. De DAISY-software en hardware-spelers worden bij het Centraal Examen gebruikt.

Voor andere mogelijke aanpassingen en aanvullende informatie, zie hiervoor de brochure Kandidaten met een beperking.

https://www.examenblad.nl/document/brochure-kandidaten-met-een-5/2019/f=/brochure_kandidaten_met_een_beperking_VO_2019_def.pdf

4.3 Wie heeft recht op een faciliteitenkaart

- Onder- en zijinstroom: Leerlingen die binnenkomen met een dyslexieverklaring krijgen op Winkler Prins een faciliteitenkaart.
- Leerlingen die tijdens hun schoolloopbaan op Winkler Prins een bovengenoemde verklaring krijgen, krijgen op Winkler Prins een faciliteitenkaart.

Voor aanvullende informatie, zie hiervoor het protocol facilitering voor leerlingen met een beperking van Winkler prins.

4.4 Faciliteiten ten aanzien van het Centraal Examen

Als een leerling bijzondere faciliteiten bij het CSE (Centraal Schriftelijk Eindexamen) nodig heeft, kunnen die alleen verstrekt worden als er een officiële dyslexieverklaring voorligt, de compensaties ook verleend zijn in het jaar voorafgaand aan het eindexamenjaar en de onderwijsinspectie hiermee akkoord gaat. Meer informatie rondom dyslexie en het examen is te vinden op www.examenblad.nl.

5. Rol van de leerling, ouders en school

De leerling

Leerlingen hebben recht op de algemene faciliteiten die hier boven vermeld staan. Overige faciliteiten worden indien nodig na overleg met de dyslexiecoach toegekend. Leerlingen volgen de aanwijzingen van de dyslexiecoach zo goed mogelijk op, gebruiken de gekozen hulpmiddelen zo goed en zo consequent mogelijk, en geven zich de tijd en nemen de moeite om de gevraagde prestaties te leveren.

Ouders/verzorgers

De ouders kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan een succesvolle schoolcarrière van hun kind door te zorgen voor een rustige en prettige studieomgeving voor hun kind en er op toe te zien dat het kind voldoende tijd aan het werk voor school besteedt. Vaak zal het kind meer tijd nodig hebben dan leeftijd- en ontwikkelingsgenoten. Soms heeft een leerling meer hulp nodig dan de school kan bieden. De school vertrouwt erop dat de ouders, als zulke hulp wordt geadviseerd, hun uiterste best zullen doen deze te realiseren.

De school

Het dyslexiebeleid van Winkler Prins is er op gericht dyslectische leerlingen een eerlijke kans te geven om een diploma te halen dat past bij de individuele capaciteiten en interesses van die leerlingen. Medewerkers van Winkler Prins zetten zich in om de leerling met dyslexie een adequate ondersteuning te bieden passend binnen de mogelijkheden van de schoolse situatie. Medewerkers worden geacht op de hoogte te zijn van de algemene faciliteiten waar de dyslectische leerling recht op heeft. Leerlingen die van mening zijn dat deze faciliteiten niet of onvoldoende worden verleend, bespreken dit eerst zelf met de betreffende docent of de mentor. Bij aanhoudende problemen die verband houden met dyslexie neemt de leerling (en/of zijn ouders) contact op met de dyslexiecoach van de deelschool.

Wanneer de faciliteiten onvoldoende blijken voor een leerling en de hulp die nodig is het ondersteuningsprofiel van de school overstijgt, wordt er met de ouders en leerling gekeken naar een externe oplossing. De dyslexiecoach begeleidt een leerling, externe instanties zorgen voor remediërende hulp.

6. Rollen en taken binnen de school

Rol	Taak
Schoolcontactpersoon	<ul style="list-style-type: none"> • Heeft contact met de basisscholen over (mogelijke) dyslectische leerlingen • Legt dit vast in het overzicht van aangemelde leerlingen
Vakdocent Nederlands	Voert het klassikaal screeningsonderzoek uit in het brugjaar
Docenten	<ul style="list-style-type: none"> • Signaleren (mogelijke) dyslectische leerlingen
Dyslexiecoördinator	<ul style="list-style-type: none"> • Zet landelijke ontwikkelingen om in WP-beleid • Stuurt schoolbreed de dyslexiecoaches aan • Stemt het beleid af met examensecretaris • Stuurt de klassikale screening in het brugjaar aan • Rapporteert aan de deelschooldirecteur • Heeft overzicht over de materialen/ middelen die gebruikt worden
Dyslexiecoach	<ul style="list-style-type: none"> • Bestelt materiaal voor dyslectische leerlingen in augustus/september • Zet in het brugjaar de screening uit • Selecteert de leerlingen met zeer zwakke scores op de screeningstests • Overlegt met ouders • Voert het oriënterend dyslexieonderzoek uit, legt dit vast in een verslag en levert aanvullende dossiergegevens aan • Overlegt met de Orthopedagoog-Generalist • Registreert het voortraject in magister. • Geeft na de diagnose dyslexie een faciliteitenkaart af • Zorgt voor de nodige faciliteiten • Is het aanspreekpunt voor de leerling en ouders • Is de tussenpersoon voor informatie naar de collega's • Werkt in samenwerking met de administratie de lijst met dyslectische leerlingen bij (Leerling administratie, op G-schijf plaatsen) • Stelt de deelschooldirecteur op de hoogte van de afgegeven faciliteitenkaarten
Orthopedagoog-Generalist	<ul style="list-style-type: none"> • Overlegt met de dyslexiecoach • Voert het diagnostisch dyslexieonderzoek uit • Maakt het eindverslag • Koppelt de onderzoeksgegevens terug aan ouders en leerling in een eindgesprek • Wanneer ouders en leerling (afhankelijk van diens leeftijd) toestemming geven, worden de onderzoeksgegevens teruggekoppeld aan de dyslexiecoach • Registreert in Magister • Stuurt het dossier terug naar de dyslexiecoach
Deelschooldirecteur	<ul style="list-style-type: none"> • Is op de hoogte van de leerlingen aan wie een faciliteitenkaart is afgegeven

Hulpmiddelen die op Winkler Prins ingezet worden bij dyslexie:

- *Extra tijd*
- *Daisyspeler bij het Centraal schriftelijk Examen*
- *Clareadstick en laptop van school voor de verklanking van de toetsen*
- *Eigen laptop als schrijfhulp tijdens de lessen, laptop van school voor schrijfhulp bij toetsen met spellingcontrole*
- *Alle toetsen op Arial 12, dus geen vergroting nodig*
- *Gebruik van Dedicon LEX (schoolboeken audio, met goede voorleesstem en snelheidsopties)*
- *coaching van dyslexiecoach (actieve benadering en op verzoek leerling)*
- *Voorlichtingsbijeenkomst voor ouders en leerlingen*

- *De dyslexie-coördinatoren van Winkler Prins blijven zich scholen en stellen zich ten doel om op de hoogte te blijven van de nieuwste technische ontwikkelingen.*

Plichten van de dyslectische leerling

Dyslexie is geen excuus. Van een leerling met dyslexie wordt een goede werkhouding verwacht en een optimale inzet. De leerling gaat verantwoordelijk om met de aangeboden faciliteiten.

7. Berekenen van fouten bij dyslectische leerlingen

Onderbouw:

Voor dyslectische leerlingen in de onderbouw geldt een aangepaste beoordeling bij vakken waar de spelling wordt beoordeeld. Binnen de secties zijn hierover afspraken gemaakt. De onderbouwleerlingen met dyslexie begeleiden we naar de situatie in de bovenbouw.

Voor dyslectische leerlingen worden er geen aanpassingen aan de overgangsnormen gedaan.

Bovenbouw (zodra een leerling volgens PTA werkt) tellen de exameneisen;

https://www.examenblad.nl/document/brochure-kandidaten-met-een-5/2019/f=/brochure_kandidaten_met_een_beperking_VO_2019_def.pdf

Voor dyslectische leerlingen worden er geen aanpassingen aan de overgangsnormen gedaan.

Dus toegestaan is:

- verklanking (op basis van deskundigenverklaring)
- maximaal 30 minuten verlenging (op basis van deskundigenverklaring)
- alles wordt gedrukt in Arial 12, vergrotingen zijn niet nodig, een loep of leesliniaal is wel toegestaan om eventuele tabellen en grafieken af te lezen (daar kan het lettertype namelijk afwijken van Arial en/of andere grootte)
- computer als schrijfgerei, waar bij de spellingscontrole gebruikt mag worden

Niet toegestaan:

- digitaal woordenboek
- spellings- en grammaticakaarten, stappenplannen
- andere beoordelingsnormen (tenzij vakspecifieke regels anders voorschrijven, dat is verwerkt in de syllabus van elk vak).

8. Ontheffing van het volgen van vakken als gevolg van dyslexie

Taalonderwijs in de diverse deelscholen van Winkler Prins

- In de onderbouw van basis volgen de leerlingen Nederlands en Engels.
- In de onderbouw van kader volgen de leerlingen Nederlands, Engels en Duits.
- In de onderbouw van mavo volgen de leerlingen Nederlands, Engels en Duits.
- In de onderbouw van havo en atheneum volgen leerlingen: Nederlands, Engels, Duits en Frans.
- In de onderbouw van gymnasium volgen leerlingen: Nederlands, Engels, Duits, Frans en Klassieke Talen (Latijn en Grieks).

Ontheffing voor dyslectische leerlingen

In de onderbouw van havo en vwo is het verplicht voor dyslectische leerlingen om **Frans en Duits** te volgen. Er kan dus geen sprake zijn van ontheffing van het volgen van deze vakken. Een dyslectische leerling moet namelijk altijd een profiel kunnen samenstellen in de bovenbouw om de opleiding havo of vwo succesvol te kunnen doorlopen. In de bovenbouw van het vwo is het mogelijk om vanwege dyslexie ontheffing te krijgen voor het volgen van een tweede moderne vreemde taal.

9. Tot slot

1. Dit reglement kan worden aangehaald als: Dyslexiebeleid Winkler Prins 2019.
2. Het Dyslexiebeleid Winkler Prins 2019 is vastgesteld door het bevoegd gezag van Winkler Prins op 17 april 2019 nadat de Medezeggenschapsraad van Winkler Prins heeft ingestemd met de regeling in de vergadering van 16 april 2019.
3. Het bevoegd gezag stelt alle belanghebbenden op de hoogte van deze regeling.
4. De regeling is via www.winklerprins.nl te downloaden of op verzoek bij een lid van het managementteam van de school op te vragen.

Bronnen:

www.expertisecentrumnederlands.nl

www.informatiepuntdyslexie.nl

[In artikel 21 van het Inrichtingsbesluit WVO](#)
[Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs](#)